

System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Jasieńcu

§ 1

1. W Banku funkcjonuje **system kontroli wewnętrznej**, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i profilu ryzyka, w szczególności uwzględniając:
 - 1) stopień skomplikowania procesów funkcjonujących w Banku i w podmiotach zależnych,
 - 2) zasoby, którymi dysponuje Bank,
 - 3) ryzyko zaistnienia nieprawidłowości w zakresie poszczególnych procesów, w tym w szczególności w zakresie procesów istotnych,
 - 4) ocenę dotychczasowej adekwatności i skuteczności pierwszej, drugiej i trzeciej linii obrony.
2. System kontroli wewnętrznej powinien być zaprojektowany, wprowadzony, a jego działanie zapewniane w takim stopniu, aby osiągnąć jego adekwatność i skuteczność, zapewniając tym samym:
 - 1) prawidłowość procedur administracyjnych i księgowych, a także wiarygodną sprawozdawczość finansową oraz rzetelne raportowanie wewnętrzne i zewnętrzne,
 - 2) zgodność działania z przepisami prawa oraz rekomendacjami nadzorczymi, a także regulacjami wewnętrznymi, w tym dotyczącymi zarządzania ryzykiem.

§ 2

Cele systemu kontroli wewnętrznej

1. System kontroli wewnętrznej funkcjonuje w sposób zapewniający osiągnięcie celów kontroli wewnętrznej, w tym: celów ogólnych oraz celów szczegółowych.
2. Cele ogólne systemu kontroli wewnętrznej, to zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.
3. Cele szczegółowe systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia w ramach celów ogólnych wymienionych w ust. 2, z uwzględnieniem następujących aspektów:
 - 1) zakresu i stopnia złożoności działalności Banku
 - 2) zakresu stosowania określonych przepisów prawa, standardów rynkowych oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych do których przestrzegania zobowiązany jest Bank,
 - 3) konieczności osiągnięcia odpowiedniego stopnia realizacji planów operacyjnych i biznesowych przyjętych w Banku,
 - 4) konieczności zachowania kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych;
 - 5) konieczności zachowania odpowiedniej jakości (dokładność i niezawodność) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego,
 - 6) zapewnienia odpowiedniej adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
 - 7) konieczności posiadania odpowiedniej struktury organizacyjnej Banku, zachowania podziału kompetencji i zasady koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami/komórkami organizacyjnymi, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji,
 - 8) zakresu czynności powierzonych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym oraz ich wpływ na skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

§ 3

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:
 - 1) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe;
 - 2) Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, zwanej w dalszej części „Ustawą”;
 - 3) Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, zwanego w dalszej części „rozporządzeniem”;
 - 4) Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
 - 5) innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

§ 4

Funkcja kontroli

1. System kontroli wewnętrznej zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych poprzez wyodrębnienie funkcji kontroli, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo bankowe.
2. Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, obejmuje ona stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Na funkcję kontroli składają się:
 - 1) mechanizmy kontrolne,
 - 2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
 - 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.
4. Bank przypisuje kluczowe mechanizmy kontrolne istotnym procesom.

§ 5

Dokumentacja funkcji kontroli

1. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:
 - 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
 - 2) opis w formie matrycy funkcji kontroli – sporządzanej na zasadach określonych w Załączniku nr 1, powiązania celów, o których mowa w art. 9c ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej, z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

§ 6

Odpowiedzialność organów zarządzających i nadzorujących za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej

1. Rada Nadzorcza i Zarząd Banku promują wysokie normy etyczne oraz znaczenie elementów systemu kontroli wewnętrznej wszystkim pracownikom Banku.
2. Wszyscy pracownicy Banku zapoznawani są z zasadami dotyczącymi systemu kontroli wewnętrznej obowiązującymi w Banku.

§ 7

Rada Nadzorcza

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od:
 - 1) Komórki ds. zgodności;
 - 2) Zarządu Banku,
 - 3) Komitetu Audytu,
 - 4) Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II poziomu, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz Komórki ds. zgodności. Ocena dokonywana jest na podstawie:
 - 1) wyników audytu wewnętrznego w danym roku kalendarzowym,
 - 2) wyników kontroli wewnętrznych i zewnętrznych,
 - 3) raportów z działalności audytu wewnętrznego SSOZ BPS,
 - 4) wyników niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych,
 - 5) innych informacji dotyczących adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej
4. Ocena skuteczności i adekwatności realizacji funkcji audytu wewnętrznego jest realizowana wyłącznie przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.
5. Rada Nadzorcza powołuje zgodnie z przepisami prawa Komitet Audytu i przeprowadza oceny, o których mowa w ust. 3, na podstawie opinii tego Komitetu.
6. Szczegółowy tryb i zakres działania Komitetu Audytu, określa Regulamin Komitetu Audytu zatwierdzany przez Radę Nadzorczą.
7. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd
8. Rada Nadzorcza Banku informuje Spółdzielnię o wynikach oceny, o której mowa w ust. 3.
9. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza Banku:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd Banku dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza Politykę zgodności Banku;

- 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
10. Szczegółowy tryb i zakres działania Komitetu Audytu, określa Regulamin Komitetu Audytu zatwierdzany przez Radę Nadzorczą.
11. Rada Nadzorcza zatwierdza kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej ustanowione przez Zarząd.

§ 8

Zarząd

1. Do obowiązków Zarządu Banku należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach /komórkach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli oraz Komórkę ds. zgodności.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność Komórki ds. zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracownika na tym stanowisku.
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy z Komórką ds. zgodności oraz Spółdzielnią w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom ~~tych komórek~~ realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
 - 2) odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku i Komitetowi Audytu Banku raportów w sprawie zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności;
 - 3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wypełnienia zadań, o których mowa w ust. 5.
7. Zarząd Banku informuje Zarząd Spółdzielni o rozpoznaniu istotnych okoliczności, które mogą wpłynąć na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku, jego podmiotów zależnych.
8. Zarząd Banku powinien ustanowić odpowiednie zasady projektowania, zatwierdzania i wdrażania mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku, w tym określić rolę komórek odpowiedzialnych za opracowanie projektu mechanizmu kontrolnego, jego zatwierdzenie oraz wdrożenie.
9. Zarząd Banku odpowiada za zapewnienie adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku.
10. Zarząd Banku powinien ustanowić odpowiedni zakres i kryteria niezależnego monitorowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych obejmującego weryfikację bieżącą i testowanie.
11. Zarząd Banku powinien zapewnić funkcjonowanie w Banku matrycy funkcji kontroli wymienionej w § 9 oraz przypisać odpowiednie zadania związane z zapewnianiem jej funkcjonowania.
12. Zarząd Banku powinien ustanowić zasady raportowania co najmniej o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania pionowego
13. Zarząd Banku powinien określić rodzaje działań podejmowanych w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące. Do środków naprawczych powinno należeć w szczególności projektowanie nowych i aktualizacja dotychczasowych mechanizmów kontrolnych (np. zmiana procedury, modyfikacja poszczególnych procesów, szkolenia).
14. Zarząd Banku powinien ustanowić kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, a następnie przedstawić je Radzie Nadzorczej do zatwierdzenia.

§ 9

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS

1. Zarząd Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, który obejmuje funkcję audytu wewnętrznego oraz zapewnienie niezależność realizacji tej funkcji.

2. Rada Nadzorcza Spółdzielni monitoruje skuteczność funkcji audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony na podstawie informacji uzyskanych od Zarządu Spółdzielni oraz Pionu Audytu.
3. Rada Nadzorcza Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS dokonuje oceny adekwatności i skuteczności działania audytu wewnętrznego w Systemie Ochrony.
4. Przepisy § 7 i 8 stosuje się odpowiednio do Zarządu Spółdzielni i Rady Nadzorczej Spółdzielni w zakresie odpowiedzialności za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej w Spółdzielni.
5. W uzasadnionych przypadkach Zarząd Spółdzielni lub wyznaczone przez niego osoby mogą uczestniczyć w posiedzeniach organów statutowych Banku.

§ 10

Struktura systemu kontroli wewnętrznej

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech, niezależnych poziomach (liniach obrony):
 - 1) **Poziom I** (linię obrony) to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, w tym stosowanie przez pracowników mechanizmów kontroli ryzyka, a także mechanizmów kontrolnych, a także dokonywanie w ramach obowiązków służbowych pracowników poziomego monitorowania (monitorowania w ramach pierwszego poziomu) przestrzegania mechanizmów kontrolnych poprzez ich weryfikację bieżącą lub testowanie;
 - a) Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
 - b) Kontrola sprawowana jest w zakresie jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez osoby z nim współpracujące i jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.
 - 2) **Poziom II** (linię obrony) to co najmniej Komórka ds. zgodności oraz inne stanowiska/komórki organizacyjne Banku, niezależnie od procesu zarządzania ryzykiem na Poziomie I. Kontrole Poziomu II uwzględniają także monitorowanie poziomu ryzyka Banku (monitorowanie systemowe);
 - a) Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, niezależne od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na Poziomie I, z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
 - b) Kontrola, ma charakter ciągły i kompleksowy. Celem kontroli realizowanej na Poziomie II jest ocena skuteczności mechanizmów kontrolnych na Poziomie I i Poziomie II oraz ocena prawidłowości przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
 - c) Spółdzielnia realizuje także czynności kontrolne II Poziomu w stosunku do Banku w zakresie monitorowania poziomu ryzyka w ujęciu systemowym. Kontrola ta nie zwalnia Bank z realizacji czynności kontrolnych i nadzorczych w zakresie zarządzania ryzykiem.
 - d) W strukturze Banku działa adekwatny mechanizm zapewniający niezależność Stanowiska pełniącego funkcję ds. zgodności
 - 3) **Poziom III** to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS; Schemat struktury Systemu Kontroli Wewnętrznej Systemu Ochrony stanowi załącznik nr 4 do niniejszego Regulaminu.
 - a) Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego (audyt wewnętrzny) realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni, która ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banków, a także w Spółdzielni.
 - b) Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.
 - c) W strukturach Spółdzielni działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność funkcji audytu wewnętrznego.

§ 11

Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej

1. Rada Nadzorcza dokonuje corocznie niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności na podstawie:
 - 1) opinii Komitetu Audytu,
 - 2) informacji Zarządu,
 - 3) okresowych raportów Komórki ds. zgodności;
 - 4) informacji o adekwatności i skuteczności funkcji kontroli sporządzanej przez Komórkę ds. zgodności;
 - 5) istotnych, z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, informacji uzyskanych od podmiotów zależnych,
 - 6) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta,
 - 7) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKiK),
 - 8) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, oceny i opinii dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.
2. Rada Nadzorcza może rozpatrywać propozycje zmian w zakresie systemu kontroli wewnętrznej przedstawionych przez Zarząd.
3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej wydawana jest przez Radę Nadzorczą.

Prezentowany w sposób syntetyczny opis systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Jasieńcu zostaje udostępniony w związku z wykonaniem obowiązku zawartego w treści rekomendacji 1.11 Rekomendacji „H” Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, wydanej Uchwałą Nr 141/2017 KNF z dnia 25.04.2017 r. (Dz. Urz. KNF 2017.7).

Opis systemu kontroli wewnętrznej udostępnia Zarząd Banku Spółdzielczego w Jasieńcu.

Bank Spółdzielczy w Jasieńcu
ul. Warecka 44, 05-604 Jasieniec
tel. 48/661-35-66, fax. 48/661-30-44
mail: jasieniec@bsjasieniec.pl
<https://www.bsjasieniec.pl>